

Přečtěte si texty – přepisy mluvených projevů dětí ve věku 9–10 let.

1. Pokuste se ke každému textu přiřadit místo vzniku:

Místo vzniku	Číslo textu
Hobzí, jižní Čechy	
Ústí nad Labem, severozápadní Čechy	
Tišnovsko	
Žďár nad Sázavou	
Zlínsko	
Uherské Hradiště	

2. Vyhledejte v textech hláskové jevy nářeční nebo obecné češtiny.

3. Najděte hovorová slova.

4. Najděte jevy textové a větné stavby odlišující daný mluvený text od textu psaného:

- opravy
- postupné zpřesňování informací
- opakování
- nadbytečnost (redundance)

5. Všimněte si, jak v dětských projevech navazují jednotlivé věty nebo části textu.

6. Pokuste se vyhledat místa, na kterých došlo k anakolutu nebo jinému vybočení z větné vazby.

Vysvětlení zkratk: U - učitel/učitelka, A, B, C, D... - děti

Text 1

A: *Vy jste si při čtení povídali o jednom zvířátku↓. Já bych chtěla → abys mi o něm také něco řekl↓*

B: *Povím vám o labuti ↓ No labuť →... jí někdy chleba → by → je na rybníce někdy taky →... někdy chodí →... i →... jako na trávu →... u rybníka někdy → a → no → má mlád'átka → a ty sou malinký → a dycky když vyrostou → vyro → ... sou hnědý ↓ když sou malý ↓ a když vyrostou → tak sou bílý ↓ a když sou velký → tak takovej červenej zobá →... maj takovej dooranžova zobáček → á →... trošku taky dočerna ↓ No → a to už by bylo asi všecko ↓*

Text 2

My sme ... zdobili stromeček pak sme se koukali na telku ↑... pak sme si uklidili pokojíček a: pak sme šli ven ↓ a: potom sme: šli ... pro kapra ↑ a potom sme sme š... mamka zatím zdobila ... zdobila stůl a: my: já sem hrál na počítači ↓ .. a ještě potom s... potom sme čekali a potom sme šli pro

dárky a: dostal jsem policejnou stanici ↓ potom dal další dvě: ještě . a můj bra dostal jsem štulpny ↓ balon ↓ můj brácha dostal voňavku ↓ mamka dostala taky voňavku ↓ tatka dostal taky voňavku: a: sestra dostala kuchyňku ↓ ... na hraní a ona si s tím hraje ↓ a a: vaří tam jídlo a dostala ještě panenku ↓

Text 3

No my sme vono to začínalo tak že sme tam prišli na to hřiště ↓ a tam sme tam byli takový devátáci a tam měli ceduli ↓ tam bylo napsáno druhá á nebo první á ↓ takže my sme tam za nima šli a zřadili sme se ↓ potom tam nesli vlajku ↓ a potom tam taky nesli takovou zapálenou takovou tyčku ↓ a potom sme se rozešli ke každému sme nejdřív šli na písek ↓ skákali sme ↓ potom sme šli do netradičních disciplín ↓ potom sme běhali ↓ a potom sme házeli míčkem ↓

Text 4

Paní učitelko ↓ můj mámě se stalo jednou na chalupě to ↑ že my když jsme šli do lesa a kolem pole tak tam byl strašně vysokej postavenej stoh ↑ a tam do něj skákali nějaký kluci ↓ pak zalezli do nějaký díry a začalo se z toho stohu kouřit ↑ a my jsme rychle zavolali hasiče ↓

Ty dva nosáči to vyhráli ↑ to auto ↓ a voni s ním odjeli i s těma šperkama ↓ no a potom přespali v lese ↑ a voni je tam ty páni ↓ co jim ukradli ty šperky ↓ tak voni je tam našli ↑ a voni hned říkali ↑ že když to za čtrnáct dní nepřinesou ↑ tak že je oddělají ↓ a voni to tedy museli shánět a pak to sehnali ↓

Text 5

První den sem byl na prázdninách u babičky v Šanově ↑ a byl sem eště za pani učitelkú Berčiková ↓ ... pak druhý den sem šel s dědú na ryby na ten rybník ↓ pak ... a pak sme šli ↑ a šli za babičkú zase ↓ ... potom sem jel dom ↑ a ... hrál si na počítači

D: Na Mikulaša se mi stalo že my sme nahaňali čerty ↓ oni sa otočili ↓ a my sme po nich hodili ↓ my sme hodili do sněhu petardu ↓ a on na ňu stúpl ↓

U: A stalo se mu něco ↑ D: Nee on ju zadusil ↓

Text 6

*Mě mam mamka probudí ↓ ... a já se idu obléct ↓ ... mamka mně nachystá zatím ↓ mně nachystá
snídani a svačinu do školy ↓ pití ↓ á ↓ ... já zatím dojdou dolů ↓ chvíli si pohraju se psem ↓ ... a
potom jdu se najest ↓ jdu si umyt zuby ↓ ... pak se du ↓ éh ↓ ... umyt celá jako ↓ ... pak se uče učešu
↓ ... á chvíli no někdy čekám ↓ až holky přijdu ↓ a někdy nestíhám ↓ ... a potom jdeme do školy ↓*

*No to pořád chodí ti stejní ↓ no strýcové ↓ někdy dva ↓ a někdy jeden aj Mikuláš ↓
no když přijdu ↓ tak bráška zalez pod postel ↓ a já ↓ já sedím na sedačce a čekám ↓ a řeknu jim
básničku ↓ a dostanu kokina v tašce ↓ ... oni ↓ eh ↓ mívajú v pytlí d'úry a provlečeného paňduláka
↓ že tam jako už někdo je ↓*